

Oppgave 1 (60 minutter)

a)

Midlertidige forskjeller per 31.12.x2 = kr 280 000/0,28 = kr 1 000 000

Midlertidige forskjeller per 31.12.x3 = kr 560 000/0,28 = kr 2 000 000

Økning midlertidige forskjeller = kr 1 000 000

Skattepliktig inntekt:

Resultat før skattekostnad = kr 1 100 000

- økning midlertidige forskjeller = kr 1 000 000

Skattepliktig inntekt = kr 100 000

b)

Betalbar skatt er 28 % av skattepliktig inntekt kr 100 000 = kr 28 000

c)

Skattekostnad:

Betalbar skatt = kr 28 000

+ endring utsatt skatt = kr 280 000

Skattekostnad = kr 308 000

d)

Midlertidige forskjeller per 31.12.x2 = kr 280 000/0,28 = kr 1 000 000

Midlertidige forskjeller per 31.12.x3 = kr 0

Reduksjon midlertidige forskjeller = kr 1 000 000

Skattepliktig inntekt:

Resultat før skattekostnad = kr 1 100 000

+ reduksjon midlertidige forskjeller = kr 1 000 000

Skattepliktig inntekt = kr 2 100 000

e)

Betalbar skatt er 28 % av skattepliktig inntekt kr 2 100 000 = kr 588 000

f)

Skattekostnad:

Betalbar skatt = kr 588 000

- endring utsatt skatt = kr 280 000

Skattekostnad = kr 308 000

g)

Midlertidige forskjeller per 31.12.x2 = kr 280 000/0,28 = kr 1 000 000

Midlertidige forskjeller per 31.12.x3 = kr 560 000/0,28 = kr 2 000 000

Økning midlertidige forskjeller = kr 1 000 000

Skattepliktig inntekt:

Resultat før skattekostnad = kr 1 100 000

- permanent forskjell = kr 100 000

- økning midlertidige forskjeller = kr 1 000 000

Skattepliktig inntekt = kr 0

h)

Betalbar skatt er 28 % av skattepliktig inntekt kr 100 000 = kr 0

i)

Skattekostnad:

Betalbar skatt = kr 0

+ endring utsatt skatt = kr 280 000

Skattekostnad = kr 280 000

Oppgave 2 (60 minutter)

- a) Fullføringsgraden 20x2 blir:
 $\text{Kr } 2\,000\,000 / 8\,000\,000 = 25\%$

Inntekt:
25 % av kr 10 000 000 = kr 2 500 000

Driftsresultatet:

Inntekt	kr 2 500 000
Kostnad	<u>kr 2 000 000</u>
Resultat	<u>kr 500 000</u>

- b) Fullføringsgraden 20x3 blir:
 $\text{Kr } 6\,000\,000 / 10\,500\,000 = 57,14\%$

Inntekt:
57,14 % av kr 10 000 000 = kr 5 714 000

Driftsresultatet:

Inntekt	kr 3 214 000 (kr 5 714 000 – kr 2 500 000)
Kostnad	kr 4 000 000
Avsetning for tap	<u>kr 214 300</u> (Tap 10 500 000 – 10 000 000 - 42,86 % av tap på kr 500 000)
Resultat	- <u>kr 1 000 300</u>

- c) Driftsresultatet:
Inntekt	kr 4 286 000 (kr 10 000 000 – kr 2 500 000 – kr 3 214 000=)
Kostnad	kr 4 500 000
Reversering	
Avsetning 20x3	<u>kr 214 300</u>
Resultat	<u>kr 300</u>

Oppgave 3 (60 minutter)

Jf RL § 4-1 vedr. opptjeningsprinsippet, NRS 3 Betinget utfall og hendelser etter balansedagen, NRS (diskusjonsnotat) Regnskapsføring av inntekt.

Salgsinntekt for 20x2 før korrigeringer 151.000.000

- Bonus knyttet til salg av varer i 20x2 (500.000)
- Uopptjent inntekt vedr. maskinsalg (A) (300.000)

- Moment vedr. driftsm. vedr. ikke salgsinnt.
  - Tilbakeført inntekt vedr. tilleggsarbeid (B) (300.000)

Salgsinntekt for 20x2 etter korrigeringer 149.900.000

(A) En løsning hvor man legger til grunn beregning av uopptjent inntekt med utgangspunkt i forventede kostnader bør gi rimelig stor uttelling da lovforarbeidene gir uttrykk for at dette er en akseptabel løsning.

(B) Diskusjon opp mot NRS 3 Betinget utfall og hendelser etter balansedagen da dette må betraktes som en hendelse etter balansedagen som sier noe om forhold som eksisterte på balansedagen. Eventuell diskusjon av momentet som en estimatendring (jf. RL § 4-2 og NRS 5 Ekstraordinære inntekter og kostnader, korrigering av feil og virkning av prinsippendring og estimatendring)

Oppgave 4 (60 minutter)

Kjøpet av Datter AS er behandlet etter oppkjøpsmetoden, jf. NRS Virksomhetskjøp og konsernregnskap avsnitt 6. Kjøpet analyseres på følgende måte:

	Totalt	Majoritet (90 %)	Minoritet (10 %)
Bokført egenkapital	1 210		
+ Merverdi anleggsmidler	500		
+ Merverdi varelager	250		
– Utsatt skatt (= 750 · 28 %)	(210)		
= Substansverdi	<u>1 750</u>	1 575	175
Kjøpesum aksjer		2 000	
Goodwill (kun majoritet)		<u>425</u>	

Resultatregnskap 20x1	Mor AS	Datter AS	Eliminering	Konsern
			Debet	Kredit
Driftsinntekter	10 000	4 000		14 000,0
Varekostnad	(5 500)	(1 900)	4 250	(7 650,0)

Løsningsforslag eksamen i videregående regnskap med teori og regnskapsorganisasjon våren 2014

Avskrivning	(1 200)	(500)	¹ 42,5	
			³ 100	(1 842,50)
Annen driftskostnad	(1 400)	(850)		(2 250,0)
Renter fra Mor AS	0	100	⁶ 100	0
Renter til Datter AS	(100)	0		⁶ 100
Rentekostnad	(800)	(100)		(900,0)
Resultat før skatt	<u>1 000</u>	<u>750</u>		<u>1 357,50</u>
Skattekostnad	(280)	(210)		⁷ 98
Årsoverskudd	<u>720</u>	<u>540</u>		<u>965,50</u>
▪ Til majoritet	720	540		⁸ 294,50
				⁹ 28,80
▪ Til minoritet	0	0	⁹ 28,80	28,80

Balanse per 31.12.20x1	Mor AS	Datter AS	Eliminering		Konsern
			Debet	Kredit	
Eiendeler					
Goodwill	0	0	¹ 425	² 42,5	382,50
Anleggsmidler	6 000	2 400	¹ 500	³ 100	8 800,0
Aksjer i Datter AS	2 000	0		¹ 2 000	0
Fordring Mor AS	0	800		⁷ 800	0
Varelager	1 500	1 200	¹ 250	⁴ 250	2 700,0
Andre omløpsmidler	500	100			600,0
	<u>10 000</u>	<u>4 500</u>			<u>12 482,50</u>
Egenkapital og gjeld					
Aksjekapital	1 000	500	¹ 500		1 000,0
Annen egenkapital	2 720	1 250	¹ 710		
			⁸ 294,50		
			⁹ 28,80		2 936,70

Minoritetsinteresser	0	0	¹ 175	
			⁹ 28,80	203,8
Utsatt skatt	0	0	⁸ 98	¹ 210
Betalbar skatt	280	210		490,0
Gjeld Datter AS	800	0	⁷ 800	0
Annen gjeld	5 200	2 540		7 740,0
	<u>10 000</u>	<u>4 500</u>		<u>12 4</u>
				<u>8</u>
				<u>2,</u>
				<u>5</u>
				<u>0</u>

1. Aksjer i Datter AS elimineres mot egenkapitalen datterselskapet på kjøpstidspunktet.
2. Avskrivning av goodwill på 42,5 (= 425 / 10).
3. Avskrivning av merverdi i anleggsmidler med 100 (= 500/5).
4. Kostnadsføring av merverdi i varelager med 250 (forutsatt solgt i løpet av året).
5. Internt varekjøp og salg på 800 er eliminert.
6. Interne renter og interne fordringer og gjeld er eliminert.
7. Nedgang i utsatt skatt knyttet til kostnadsføring av merverdier ved oppkjøp 98 (= [100 + 250] · 0,28).
8. Resultat- og egenkapitalvirkning av korreksjoner i konsernregnskapet på 294,50 (= 42,5 + 100 + 250 – 98).
9. Minoritetsinteressene per 31. desember 20x1 beregnes av balansen i Datter AS korrigert for resterende merverdier (= [1 750 + 400 – 112] · 0,10 = 203,8). Endring av minoritetsinteresser beregnes av resultatet i Datter AS og utgjør 28,8 (= [540 – 250 – 100 + 98] · 0,10). Goodwill og avskrivning av goodwill gjelder kun majoritet.

Konsernets egenkapital 01.01.20x1 (= Mor AS)	3 000,0	(= 1 000,0 + 2 000,0)
+ Resultatandel majoritet i 20x1	936,7	
= Konsernets egenkapital 31.12.20x1	<u>3 936,7</u>	(= 1 000,0 + 2 936,7)

Merverdi i identifiserbare eiendeler og gjeld er beregnet brutto inklusive minoritetsandel. Utsatt skatt av merverdier er vist som gjeld. Minoritetsinteressen vises i balansen som egen post. Goodwill behandles etter eiermetoden, dvs. behandles som en residual og gjelder kun for majoritet.¹ Beregning av goodwill kun for majoritetsandel har vært vanlig praksis i Norge

¹ NRS Virksomhetskjøp og konsernregnskap punkt 6.1.6 gir anledning til å velge mellom eiermetoden og enhetsmetoden (100 %) ved regnskapsføring av goodwill. Bruk av eiermetoden er forutsatt i oppgaven.

Oppgave 5 (90 minutter)

Spørsmål a:

Generell vurdering

Moholt Service AS er en liten bedrift med syv ansatte. Det kan derfor være vanskelig å få etablert tilstrekkelig arbeidsdeling og intern kontroll. Dette gjelder i særlig grad manglende arbeidsdeling og kontroll i forbindelse med kontantsalget. Intern kontrollen kan forbedres ved at daglig leder deltar mer i den daglig driften. Han bør foreta kontinuering ”overvåking” og jevnlig etterkontroll av det arbeidet som utføres av de øvrige ansatte.

Ordremottak

Arbeidsordrene er ikke forhåndsnummerert. Det er derfor ingen sikkerhet for at alle ordrene blir fakturert. Arbeidsordren bør være i tre eksemplarer. Ett utfylt eksemplar sendes kunden sammen med fakturaen. Videre er det heller ikke beskrevet noen kredittvurdering i forbindelse med kredittsalg.

Forslag til forbedringer:

- Arbeidsordrene bør være forhåndsnummerert og i minst tre eksemplarer. Et eksemplar arkiveres på nummer. Nummereringen brukes til etterkontroll i forbindelse med faktureringen.
- Ordrebekreftelse sendes til kunden
- Bedriften bør etablere rutiner for kredittvurdering av kunder. Større kreditter skal godkjennes av daglig leder.

Produksjon, fakturagrunnlag og fakturering

Det er ingen sikkerhet for at alle utførte timer blir fakturert. Det må føres kontroll med at alle timene er påført arbeidsordren. Timelistene er også grunnlag for utbetaling av overtid. Daglig leder bør derfor attestere timelistene. Utfakturerte timer må kontrolleres mot timesedlene. Det er heller ikke beskrevet kontrollrutiner i forbindelse med bruk av materiell, deler og lignende. Det må kontrolleres at alle ordrene er fakturert. Videre bør endringer av priser godkjennes av daglig leder.

Forslag til forbedringer:

- Timesedlene må skille mellom utfakturerbare timer og annet tidsforbruk (interntid).
- Timelistene bør attesteres av daglig leder (verksmester).
- Det bør etableres rutiner med rekvisisjoner og lignende ved uttak av deler fra lager.

Rekvisisjonen bør være forhåndsnummerert og i minst to eksemplarer. Et eksemplar stiftes ved den enkelte ordre og det andre arkiveres etter nummer.

- Ferdig utfylt arbeidsordre godkjennes av daglig leder
  - Utfakturerbare timer (antall og sats) må avstemmes mot fakturagrunnlag (timelistene).
  - Brukte deler (antall og beløp) kontrolleres mot uttak fra lager (rekvisisjoner)
- Kontroll av at alle ordrene er fakturert (nummerkontroll). Oppfølging av restordrer.
- Et eksemplar av arbeidsordrene sendes kunden sammen med fakturaen
- Endringer av priser godkjennes av daglig leder.

Kontantsalg og oppfølging av utestående krav

Det er en svakhet at kontantbetalingen skjer til kontorassistenten som både har ansvar for å

oppbevare kontanter og ansvar for kassatelling. Hun har også bankfullmakt. Videre har bedriften verken fast kasse eller kassaapparat. Det må etableres rutiner for oppfølging av utstående krav ved kredittsalg. Tapsføring godkjennes av daglig leder.

Forslag til forbedringer:

- Det må etableres bedre intern kontroll i forbindelse med kontantsalget. Bedriften må ha en fast kassebeholdning alternativt at bedriften tar i bruk et moderne kassaapparat.
- Kontantsalgsfakturaen kvitteres med betalt og arkiveres i egen mappe.
- Kontantbeholdningen bør daglig settes inn i banken (nattsafe)
- Rutiner for oppfølging av utstående krav, purring og inkasso
- Tap på krav godkjennes av daglig leder

Økonomisk rapportering

Det framgår av oppgaven at Ovesen ikke har tilstrekkelig informasjon om lønnsomheten. Det virker som om han setter likhetstegn mellom økt salg og gode resultater. Inntektene er tydeligvis ikke høye nok til å dekke kostnadene. Forklaringen kan være at:

- Ikke alle timene blir fakturert
- Timesatsen er for lav
- Forbrukte deler blir ikke fakturert (eller fakturert med for lavt beløp)
- Feilaktige kalkyler
- Store tap på krav ved kredittsalg (se ovenfor).

Bedriften må gjennomgå kalkylene som ligger til grunn for prissettingen. Kodesystemet bør inneholde tilordningskoder for den enkelte ordre – i hovedsak de større. Bedriften må utarbeide budsjett. Resultatrapporteringen bør minimum inneholde omfatte:

- Dekningsbidrag for den enkelte ordre
- Resultatrapporteringen med budsjettoppfølging.

Oppgave 6 (30 minutter)

a)

- Ønsker å ha tillit hos politikere og i samfunnet rundt oss.
- Avhengig av godt omdømme.
- Avhengig av godt arbeidsmiljø og godt samspill.
- Ansvar for viktige oppgaver på vegne av samfunnet.
- Sikre at medarbeidere vet hva som gjelder – trygghet.
- Lite ønskelig med medarbeidere som bevisst ikke følger lover, forskrifter og/eller interne rutiner samt avtalte spilleregler.

b)

- penger og dekning av private utgifter
- gaver med betingelser
- påspanderte kostbare reiser, opphold og arrangementer med lite faglig innhold

- seksuelle tjenester

c)

- gaver til selskapet ved store anledninger
- reklameartikler av ubetydelig verdi
- gaver av liten verdi, for eksempel vinflaske eller blomster etter endt kurs (som takk for ditt bidrag)
- arbeidslunsj eller arbeidsmiddag
- faglige arrangementer der din arbeidsgiver dekker reise og opphold